

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej, v právnej veci navrhovateľa: **I. K. K.**, bytom S., P., proti odporkyni: **Sociálna poisťovňa, ústredie**, Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8, **o vdovecký dôchodok**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. marca 2011, č. k. 6Sd 108/2010-17, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. marca 2011, č. k. 6Sd 108/2010-17, **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie z 8. septembra 2010 číslo X., ktorým odporkyňa podľa § 48a zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) a § 74, § 260 ods. 1 a § 293n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o vdovecký dôchodok s odôvodnením, že navrhovateľ do troch rokov odo dňa smrti manželky, t.j. do 12. marca 2004 nedovŕšil dôchodkový vek ani nebol uznaný invalidným, a preto mu nárok na tento dôchodok nevznikol.

V odôvodnení uviedol, že manželka navrhovateľa zomrela X.. Navrhovateľ sa však najneskôr do uplynutia troch rokov odo dňa smrti manželky nestal invalidným so stanovenou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70% a dôchodkový vek dovŕšil až X., nespĺnil podmienky pre vznik nároku na vdovecký dôchodok podľa § 293n zákona č. 461/2003 Z. z. Vzhľadom na dátum úmrtia manželky považoval krajský súd za preukázané, že navrhovateľovi nevznikol nárok na vdovecký dôchodok ani podľa § 74 zákona č. 461/2003 Z. z., v zmysle ktorého nárok na tento dôchodok môže vzniknúť vdovcovi len v prípade, ak jeho manželka zomrela po 31. decembri 2003. Rovnako považoval za preukázané, že navrhovateľ sa ku dňu 10. júla 2010 nestaral ani o jedno nezaopatrené dieťa, a preto mu nárok na vdovecký dôchodok nevznikol ani podľa § 48a zákona č. 100/1988 Zb.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietal, že zákony, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie ho diskriminujú, lebo nezohľadňujú skutočnosť, že hoci jeho manželka zomrela skôr, finančne prispievala do Sociálnej poisťovne 38 rokov. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie s tým, že mu vdovecký dôchodok má byť priznaný.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu i rozhodnutie odporkyne bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné vyhovieť.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ 12. júla 2010 požiadal o priznanie vdoveckého dôchodku s účinnosťou od 10. júla 2010. V ten istý deň požiadal aj o priznanie starobného dôchodku tiež s účinnosťou od X., kedy dovŕšil dôchodkový vek 62 rokov (§ 65 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.). Podľa údajov z úmrtného listu manželka navrhovateľa zomrela X. a manželia spolu vychovali tri deti.

Manželka navrhovateľa teda zomrela za účinnosti zákona č. 100/1988 Zb.

Podľa § 48a toho zákona mal vdovec nárok na vdovecký dôchodok po manželke len v prípade, ak sa staral aspoň o jedno nezaopatrované dieťa, ktoré malo nárok na sirotsky dôchodok po zomrelej manželke. Nárok na vdovecký dôchodok bol podľa zákona č. 100/1988 Zb. obmedzený len na trvanie starostlivosti o také nezaopatrované dieťa.

Dostatočne bolo preukázané, že ku dňu smrti manželky sa navrhovateľ nestaral ani o jedno nezaopatrované dieťa. Pokiaľ teda odporkyňa zamietnutie žiadosti navrhovateľa o vdovecký dôchodok odôvodnila nesplnením podmienok podľa § 48a zákona č. 100/1988 Zb., aj podľa názoru odvolacieho súdu postupovala v súlade so zákonom.

Dňa 1. januára 2004 nadobudol účinnosť § 74 zákona č. 461/2003 Z. z., ktorý po novom upravil podmienky vzniku nároku na vdovecký dôchodok pre prípad úmrtia manželky po 31. decembri 2003. Ustanovenie § 74 zákona č. 461/2003 Z. z. však v prípade navrhovateľa nemožno aplikovať, lebo jeho manželka nezomrela po 31. decembri 2003, ale ešte pred týmto dňom, a to X..

Možno uviesť, že pôvodne zákon č. 461/2003 Z. z. neupravoval priznanie vdoveckého dôchodku všetkým vdovcom, ktorým nárok na vdovecký dôchodok pred 1. januárom 2004 nevznikol, resp. ktorým nárok na vdovecký dôchodok zanikol pred týmto dňom, a to ani vo svojich prechodných ustanoveniach zákona (§§ 249 až 293cb).

Až § 293n zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z. s účinnosťou od 1. augusta 2006 zmenil obsah prechodných ustanovení zákona.

Podľa § 293n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. vdovec, ktorého manželka zomrela pred 1. januárom 2004, nebol mu priznaný vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 alebo zanikol nárok na taký vdovecký dôchodok pred 1. augustom 2006 a ku dňu smrti manželky, najneskôr do uplynutia troch rokov od smrti manželky, dovŕšil dôchodkový vek alebo bol uznaný invalidným a táto invalidita trvá aj po 31. júli 2006 z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%, má nárok na vdovecký dôchodok po manželke, ktorá

a) ku dňu smrti bola poberateľkou starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov,

b) ku dňu smrti splnila podmienky nároku na starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok alebo získala dobu zamestnania na nárok na invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, alebo

c) zomrela v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

Pre vznik, resp. pre obnovenie nároku na vdovecký dôchodok podľa § 293n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. by museli byť súčasne splnené predovšetkým tri podmienky, a to:

- že manželka vdovca zomrela pred 1. januárom 2004;
- že vdovcovi nebol priznaný vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 alebo že nárok na taký dôchodok pred 1. januárom 2004 zanikol,
- a súčasne, že vdovec ku dňu smrti manželky, najneskôr však do troch rokov odo dňa jej smrti dovŕšil dôchodkový vek alebo bol uznaný invalidným a táto invalidita trvá aj po 31. júli 2006 z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%.

Až po súčasnom splnení uvedených troch podmienok vdovcovi môže vzniknúť nárok na vdovecký dôchodok, ale iba v prípade splnenia niektorej z podmienok, ustanovených v 293n ods.1 písm. a/, b/ alebo c/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Manželka navrhovateľa zomrela pred 1. januárom 2004 a navrhovateľovi podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 nebol priznaný vdovecký dôchodok. Navrhovateľ však súčasne nesplnil tretiu podmienku, keďže najneskôr do troch rokov odo dňa smrti manželky, t.j. najneskôr do 12. marca 2004 nedovŕšil dôchodkový vek 62 rokov, a do uvedeného dňa nebol ani uznaný invalidným z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%.

V dôsledku skutočnosti, že k súčasnému splneniu uvedených troch podmienok v danom prípade nedošlo, nie je právne významné, či by manželka navrhovateľa pri namietanej dobe 38 rokov poistenia získala dobu zamestnania na nárok na invalidný dôchodok.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že je uvedenými zákonmi diskriminovaný, odvolací súd túto jeho námietku nepovažoval za dôvodnú, lebo nárok navrhovateľa nebol posúdený inak

ako nárok iných žiadateľov za rovnakých podmienok. Zostáva pritom právom štátu, aby upravil na základe svojich ekonomických možností, v akých prípadoch vdovecký dôchodok pozostalým manželom poskytne. Súdny sú pri preskúvaní rozhodnutí o nárokoch na dávky dôchodkového poistenia viazané zákonmi a nie sú oprávnené odstraňovať prípadné tvrdosti zákona.

Vzhľadom na uvedené dôvody aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za zákonné a preto rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správne v súlade s § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 219 ods. 1 a 2 OSP.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1, § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporkyni náhrada takých trov nepatrí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. júna 2012

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská